

20 maj 1946

statsledning och press ligger sålunda i den demokratiska regimen natur. Regeringen vill reglera nyhetsförmedlingen efter sitt eget sinne och om möjligt utnyttja pressen för att dirigera opinionen; pressen vill ha fullständiga informationer och rätt att fritt begagna dem. Regeringen ser med oro på uttalanden som innebär risk för yttre komplikationer; pressen vill vara fri i sitt bedömande likaväl som ohämmad i sin publicitet. I fråga om nyhetsförmedlingen kan pressen sägas arbeta på kortare sikt än regeringen; i fråga om opinionsbildningen är förhållandet det motsatta. Välmenande satsar om att regeringen bör visa pressen förtroende för att i sin tur vinna dennas förtroende kan vara av värde som riktlinjer för det personliga förhållandet. Men ett mått av institutionell motsättning hör folkstyrelsen till.

Frågan om pressens ställning och funktioner i utrikespolitiska sammanhang har med dessa rader berörts endast från en begränsad synpunkt. Den skall i följande artiklar något mera ingående diskuteras.

Herbert Tingsten

Det moderna Spanien

ISABEL de PALENCIA:

Spanien mot friheten.

Medéns Pris 5: 50.

TROTS ATT SPANIEN så ofta under senare tid stått i förgrunden av svensk och internationell debatt, finns ingen något så när objektiv och tillförlitlig bok om senare spansk historia på svenska. Delvis en följd

härav är väl att i total okunnighet bottnande uppgifter om den spanska republiken och om Francodiktaturens upprättande är vanliga i såväl privat som offentlig debatt. Å ena sidan är det en populär föreställning att den republikanska regeringen vid nationalisternas uppror år 1936 var radikalt socialistisk eller kommunistisk och att tillståndet i landet var anarkiskt; i själva verket bestod den efter vårvälen 1936 tillkomna ministären uteslutande av borgerliga vänstermän, och denna ministär lyckades i stort sett upprätthålla lag och ordning, till dess generalerna igångsatte sin aktion. Å andra sidan utgår man ofta från att

vänstern vid 1936 års val fick en överväldigande majoritet; ett studium av valsiffrorna visar att den tämligen knappa vänstermajoriteten i representationen bakom sig hade endast en minoritet av väljare, ett förhållande som i sin mån bidrar att förklara Francos framgångar. Även i den utländska litteraturen saknas goda översikter av senare spansk politik. Den bästa undersökningen av inbördeskrigets bakgrund är kanske Borkenaus *The Spanish Cockpit*; en användbar spansk historia med korta avsnitt om republiken och dess fall, har utgivits av Madariaga.

Isabel de Palencia, som under republikens sista år var spansk minister i Stockholm, har nu fått en skildring av inbördeskriget, Francoregimen och de spanska republikanernas verksamhet utanför Spanien översatt till svenska. Framställningen av den nationella diktaturens terroristiska metoder innehåller en del av intresse. Men i det hela är boken, ehuru till sin tendens sympatisk, alltför ytlig och slarvig för att ha något egentligt värde ur upplysningssynpunkt. Då det i förordet talas om "denna bok, där ett varmt kvinnohjärta och en erfaren, politiskt skolad intelligens undergått en briljant och fascinerande fusion", gör detta på läsaren närmast ett komiskt intryck. Andra kvalifikationer än ett varmt hjärta är det svårt att upptäcka, och det är för litet.

H. T—n